"Luc tournier 70" prachtig verzorgd

Een geest, speels maar in evenwicht

"LUC TOURNIER 70" is een van de bestverzorgde boeken die ik de laatste tijd gezien heb: het zware papier, de overvloedige illustratie, de bladspiegel en typografie maken het tot een luxe-uitgave.

Ongeveer één derde deel van het boek wordt ingenomen door tekeningen, foto's of produkties, waardoor het bladeren alleen reeds een esthetisch genot wordt. De jarige, die veel belang hecht aan de uiterlijke vormgeving van het werk, zijn vroegere uitgaven getuigen daarvan, wordt hiermee door de typograaf Wil Sandberg alle eer gedaan.

Bij een 'liber amicorum' kan men op tweeerlei wijze te werk gaan: bewonderaars, leerlingen en vrienden schrijven een aantal artikelen of verzamelen een representatief gedeelte van het werk van de jubilaris zelf en verzorgen daarvan de uitgave.

'LUC TOURNIER 70' is gekozen voor een mengvorm en zodoende vinden we hierin bijdragen van Cola Debrot, Albert Helman, Charles Eyck en van Tournier zelf.

De interessantste bijdrage was voor mij die van Helman. Hij typeert Tournier als de veelarmige Indische god Vishnoe en de 'Caribische octopus' in een speelse, maar naar een evenwichtige beoordeling zoekende bijdrage, die hij zelf een 'potret-verbaal noemt. Hoe moeilijk het is om over de veelzijdigheid van Tournier een afgeronde visie te berde te brengen, blijkt wel hieruit dat de acht armen niet eens voldoende zijn om alle culturele activiteiten van de 'octopus' aan te duiden. Een 'veelarmige' is Tournier dus zeker; daarnaast is hij ook 'Caribisch', hoewel niet van geboorte dan toch wel naar eigen keuze, nu reeds ruim 40 jaar. Helman noemt hem "een totaal geexpatrieerde en bijna-totaal geantillianiseerde sanskritiamentoe-ratelende Rotterdammer". Het woord 'bijna' is essentieel, want naast zijn 'christelijk-socialistische' instelling, die hem bindt met de mensen van het eiland, is er zeker sterk de individuele tendens, de overdadige drang tot zelfexpressie, die isoleert, in die dualiteit is en blijft hij, volgens Helman de eenling, de macamba die wel gewaardeerd, maar niet volledig begrepen wordt. De speelsheid van Tournier die zich uit in het zich niet willen vastleggen, het steeds weer zoeken naar het nieuwe, het creative, het principieel experimentele met een onverwoestbaar enthousiasme maakt dit begrijpen trouwens moeilijk voor de twee-armigen die wij slechts zijn.

Luc Tournier draagt zelf, hoe zou een "octopus" anders kunnen, acht artikelen bij, een achttal bladvullende tekeningen, vier gedichten en vier schilderijen in olieverf, zodat zelfs de veelarmige nog een drie-dubbele last te torsen krijgt. Van de geschreven bijdragen is "De stoep', waarin Tournier terugblikt op 'zijn' tijdschrift literair gezien, het belangwekkendst. Hierin bekent hij dat hij eerst van plan was geweeest nooit meer te schrijven gedurende zijn dokterspraktijk, maar de situatie in Europa noopte ertoe en zo begon de "inktvis' zijn 'Nederlands Periodiek', samen met Frits van der Molen. De persoonlijk getinte bijdrage over Rietveld, de ontwerper van het Monseigneur Verriet Tehuis, is met veel sympathie geschreven: 'simpel de Reus op het Eiland der Reuzen'. Naast de speelsheid valt in deze bijdragen het evenwicht op; Tournier is ook de man die weet wat hij wil en wat hij waard is. De speelsheid vind ik bijvoorbeeld in Boutade, het zelfbewuste evenwicht in 'De kapel op Daniel' en een vermenging van beide in 'De homo ludens en garde'.

Na "Brieven aan een Koeranteur" moet "Luc Tournier 70" de 'Caraibische octopus' wel bijzonder veel plezier doen, want samen vertegenwoordigen ze duidelijk de positie van deze 'bijna-antilliaan'; de 'BRIEVEN' vertolken de menselijke sympathie van zijn eiland, 'LUC TOURNIER 70' vooral de contacten met de mensen die hem ontmoetten van buiten de Antillen.

WIM RUTGERS

LUC TOURNIER 70, portretten en ontmoetingen M.m.v. Cola Debrot, Charles Eyck, Albert Helman, Wil Sandberg en Luc Tournier. Meulenholt, Amsterdam.

AMIGOE. - (MAANDAG 6 MAART 1978)